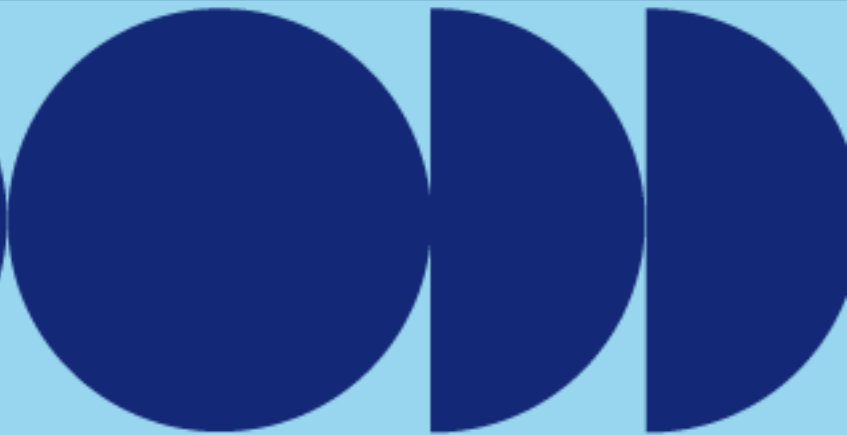

Hyvinvointikertomus

**vuosittainen
raportti
2023**

Sisällysluettelo

Johdanto.....	3
1 INDIKAATTORIEN JA MUUN TIEDON OSOITTAMA HYVINVOINTI	5
Talous ja elinvoima.....	5
Talous.....	5
Elinvoima	8
Väestön hyvinvointi – lapset, nuoret, työkäiset, ikäihmiset	10
Kouluterveyskyselyn tulokset.....	10
Move-mittaustulokset	11
Akuisväestön liikunta- ja terveystottumukset asukaskyselyn tulokset.....	12
Kuntaliiton hyvinvointi-indikaattori.....	18
Ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelma 2023-2025	19
Kunnan palvelut	20
Hyvinvointia terveyttä edistävä kulttuuritoiminta	20
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kuntajohdossa	21
Palvelutyytyväisyyskysely.....	22
2 HYVINVOINTISUUNNITELMAN 2022-2025 PAINOPISTEIDEN, TAVOITTEIDEN JA TOIMENPITEIDEN ARVIOINTI	23

Johdanto

Kunnan lakisääteisenä tehtävänä on asukkaidensa hyvinvoinnin edistäminen. Hyvinvoinnin edistämistä toteutetaan kaikissa kaupungin palveluissa. Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä velvoittaa kuntia seuraamaan kuntalaisten elinoloja, hyvinvointia ja terveyttä sekä niihin vaikuttavia tekijöitä alueittain ja väestöryhmittäin. Kunnassa on raportoitava kuntalaisten hyvinvoinnista ja terveydestä, niihin vaikuttavista tekijöistä sekä toteutetuista toimenpiteistä valtuustolle vuosittain.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi, 10.10.2022 § 455, Kokkolan kaupungin hyvinvointisuunnitelman vuosille 2022 - 2025. Hyvinvointisuunnitelman tavoitteet nousevat kaupunkistrategiasta 2022–2025. Tavoitteet on ryhmitelty elämyksellisyyden, lapsiystävällisyyden, kestävä kehityksen ja toimivien työmarkkinoiden kokonaisuuksiksi. Hyvinvointialue Soiten hyvinvointisuunnitelmaan pohjautuen on nostettu teemoiksi: terveelliset elintavat, turvallisuuden edistäminen, mielenterveyden edistäminen sekä lasten ja nuorten hyvinvointi. Näiden teemojen lisäksi teemoiksi on valittu osallisuuden edistäminen ja yleinen hyvinvoinnin lisääminen. Hyvinvointisuunnitelman toimenpiteissä kiinnitettiin huomiota asukkaiden hyvinvointiin liittyviin huolenaiheisiin. Toimenpiteillä on yhteys myös strategisen johtamisen työkalu Targetoriin kirjattujen toimenpiteiden kanssa. Jokaiselle toimenpiteelle on nimetty vastuutaho sekä toimenpiteen toteutumisen seurantatapa, jotta toimenpiteiden toteutumista voidaan seurata vuositasolla. Vuosittaisessa tarkastelussa on myös mahdollista lisätä uusia toimenpiteitä mukaan ja vastaavasti poistaa toteutuneita, valmiiksi saatuja toimenpiteitä.

Kokkolan kaupungin hyvinvointityöryhmä vastaa vuosittaisen hyvinvointikertomuksen valmistelusta ja laadinnasta. Hyvinvointityöryhmä on kaupunginjohtajan nimeämä poikkihallinnollinen työryhmä, jonka kokoonpano on ollut vuoden 2023 aikana seuraava:

- Djupsund Ronnie (pj), ruotsinkielisten opetuspalveluiden johtaja
- Kauppi Sanna (siht.), hyvinvointikoordinaattori
- Isosaari Piia, strategiapäällikkö
- Cainberg Päivi, kaupunkisuunnittelupäällikkö
- Harju Jukka, liikenneinsinööri
- Järvenpää Jussi, kehittämisspäällikkö
- Fraktman Pia, nuorisotoimenjohtaja
- Kytölaakso Kai, varhaiskasvatustoimenjohtaja
- Levijoki Sanna-Mari, työllisyyspäällikkö
- Nygqvist Lotta, liikuntatoimenjohtaja
- Purontaus Sampo, kulttuuritoimenjohtaja
- Tornikoski Mikko, talousjohtaja
- Sangi Sini, kaupunginpuutarhuri
- Sarkkinen Mika, kehittämisspäällikkö, sivistys
- Vuorinen Titta, markkinointi- ja viestintäkoordinaattori
- Jutta Koivuniemi, Vastuualuepäällikkö, Puhtaus- ja ruokapalvelut
- Nevalainen Henri, kehittämissuunnittelija (hyte), Soite
- Pinja Haka, nuorisovaltuusto
- Iiris Hakunti, nuorisovaltuusto

Hyvinvointityötä on koordinoanut hyvinvointikoordinaattori Sanna Kauppi. Hyvinvointityöryhmä on kokoontunut säännöllisesti 8 kertaa vuoden 2023 aikana.

Vuonna 2023 lasten ja nuorten hyvinvointityön kannalta oli merkittävää Suomen UNICEFin Kokkolalle kesäkuussa 2023 myöntämä toinen Lapsiystävällinen kunta -tunnustus. Lapsiystävällinen kunta -työ aloitettiin Kokkolassa vuonna 2017, ja ensimmäisen tunnustuksen kaupunki sai syksyllä 2020. Nyt myönnetty tunnustus on voimassa neljä vuotta. Vuoden 2023 hyvinvointityöhön vaikutti

hyvinvointialueiden aloittaminen 1.1.2023. Uudistuksella on ollut vaikutusta hyvinvointityön tekemiseen ja siihen liittyviin yhteistyön rajapintoihin.

Hyvinvointikertomus, vuosittainen raportti 2023 on koostettu maaliskuussa 2024 ja siinä on hyödynnetty mahdollisimman laajasti saatavilla ollutta hyvinvointitietoa ja hyvinvointi-indikaattoreita. Huomattavaa on, että vuotta 2023 koskeva tilastotieto päivittyy hitaasti vuoden 2024 aikana. Osa tiedoista saadaan jo tammi-huhtikuussa, kun taas osa päivittyy vasta myöhemmin vuoden aikana. Tietojen julkaisuaikataulut tuovat hyvinvointikertomukseen ajallista vaihtelua ja tavoitteena onkin ollut tuoda esiin viime vuoden hyvinvointikertomuksen valmistumisen jälkeen julkaistua uutta tietoa. Tästä johtuen osa tilastotiedosta koskee vuotta 2022, mutta tiedot tuodaan esiin nyt ensimmäistä kertaa hyvinvointikertomuksessa.

1 Indikaattorien ja muun tiedon osoittama hyvinvointi

TALOUS JA ELINVOIMA

Talous

Kaupungin vuoden 2023 tulos toteutui odotusten mukaisesti ylijäämäisenä. Tilinpäätös on sarjassaan neljäs peräkkäinen ylijäämäinen tilinpäätös kaupungin ja liikelaitoksen osalta. Tämä auttaa kuitenkin vain hetkellisesti, kun samanaikaisesti kaupungin rahoituspohja kaventuu heikentyneiden veroennusteiden ja valtionosuuksien lisäleikkausten myötä. Vuoden 2023 palkkaratkaisut nostavat henkilöstökustannuksia myös merkittävästi. Voidaan todeta, että vaikka julkisen talouden tilannekuva on ollut Suomessa jo pitkään harmaa, heikentyi se vuonna 2023 vielä entisestään. Valtio, kunnat ja hyvinvointialueet ovat taloudellisissa vaikeuksissa.

Yleinen taloudellinen tilanne näkyy myös kaupungin taloudessa. Vaikka viime vuoden kevään palkkaratkaisut ovat yksi keskeisimmistä kustannuksia nostavista eristä, näkyy inflaation vaikutukset myös muissa kustannuserissä. Kasvua näkyy erityisesti palveluostojen hinnoissa ja korkokustannuksissa.

Kuten aikaisempina vuosinakin, Kokkolan kaupungin talouden kehityksen kannalta tulevina vuosina on ratkaisevan keskeistä, että käyttötalouden kehitys on maltillista ja vuosikate on kestäväällä pohjalla. Vuosikatteen suuruus määrittelee yhdessä investointiohjelman kanssa kaupungin velkojen ja vastuiden kehittymisen myös tulevaisuudessa. Vuosikate kuitenkin romahtaa tulevina vuosina rahoituspohjan heikentyessä ja kustannusten kasvaessa merkittävästi, mikä aiheuttaa paineita investointien rahoittamiselle. Tämä on keskeinen syy myös kaupungin tulevien vuosien lainakannan kasvuun.

Kaupungin investointien näkökulmasta kaksi merkittävää hanketta käynnistyi. Kokkolan Piispanmäkeen valmistuu 2025 monitoimitalo, joka tulee palvelemaan yhteensä yli tuhatta päiväkotilasta, koululaista ja työntekijää. Rakennukseen siirtyä aikanaan usean eri koulun ja päiväkodin oppilaita. Lisäksi talo palvelee nuorisotoimea ja oppilashuoltoa ja useita yksiköitä palveleva tuotantokeittiö parantaa kaupungin ruokahuollon toimintavarmuutta. Hanke valittiin myös Kuntarahoituksen vuoden 2023 vihreäksi edelläkävijäksi. Myös Kokkolan Urheilupuisto Oy:n toteuttama urheilu ja tapahtumapuisto -hanke siirtyi rakentamisvaiheeseen.

TE24-uudistuksen valmistelua jatkettiin määrätietoisesti kohti Keski-Pohjanmaan työllisyysalueen muodostamista. Uudistus astuu voimaan 1.1.2025. Uudistus aiheuttaa kuitenkin epävarmuutta, etenkin siitä näkökulmasta riittävätkö sitä koskevat valtionosuudet kattamaan siirtyvien palveluiden kustannuksia ja jääkö vastuukunta tässäkin nettomaksajaksi. Epävarmuutta tulevaisuudessa aiheuttaa myös 1.1.2026 voimaan astuva valtionrahoitusjärjestelmän uudistus sekä kiinteistöverouudistus.

Kaupunkitalouden kehityksen näkökulmasta näiden rinnalla positiivisuutta luovat kuitenkin alueen investointinäköymät, väestönkehitys sekä suunnitellut tuulivoimahankkeet, jotka toteutuessaan kohentavat kaupungin talouden tasapainoa.

Vaikka vuodesta 2024 kaupungin talouden kehitysnäköymät ovat selkeästi huonontuneet, kaupunkia kehitetään määrätietoisesti mutta taloudellisesti kestäväällä tavalla kaupunkistrategian mukaisesti. Talouden näkökulmasta edelleen väestönkehitys ja työllisyys ovat avainasemassa. Vallitsevassa taloudellisessa tilanteessa kaupungin kehittäminen ei kuitenkaan ole helppoa, ja se vaatii tarkkaa sekä suunnitelmallista taloudenpitoa ympäröivä taloustilanne huomioiden. Kaupunki haluaa jatkossakin tarjota asukkailleen laadukkaita ja kestäviä palveluita.

(1000)	TP 2023	TP 2022	TP 2021
TOIMINTATUOTOT	36 741 €	47 208 €	46 265 €
TOIMINTAKULUT	-166 090 €	-357 331 €	-339 800 €
TOIMINTAKATE	-129 349 €	-310 123 €	-293 535 €
VEROTULOT	124 792 €	221 336 €	212 247 €
VALTIONOSUUDET	32 917 €	109 212 €	102 594 €
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-2 112 €	3 896 €	-568 €
VUOSIKATE	26 248 €	24 322 €	20 738 €
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-17 897 €	-15 518 €	-14 609 €
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT	0 €	0 €	212 €
TULOS	8 351 €	8 804 €	6 341 €
POISTOERON MUUTOS	378 €	381 €	384 €
VARAUSTEN MUUTOS	1 621 €	-181 €	-294 €
RAHASTOJEN MUUTOS	0 €	-550 €	-750 €
YLI-/ALIJÄÄMÄ	10 350 €	8 454 €	5 681 €

Tunnuslukuja	TP 2023	TP 2022	TP 2021
Vuosikate / poistot, %	147 %	157 %	142 %
Asukasmäärä	48 299	48 006	47 915
Lainakanta	232 492	235 633	228 119
Lainakanta ja vuokravastuut	285 149	294 290	283 669
Lainakanta per asukas	4 814	4 905	4 761
Lainakanta ja vuokravastuut per asukas	5 904	6 130	5 920
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	133,9 %	71,8 %	71,6 %
Omavaraisuusaste, %	46,7 %	45,1 %	45,3 %
Tuloveroprosentti	8,86	21,50	21,50
Verotulot per asukas	2 584 €	4 611 €	4 430 €

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lisäosa eli HYTE-kerroin

Kunnille otettiin vuoden 2023 alusta käyttöön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosa eli HYTE-kerroin. HYTE-kerroin on kannustin, joka tarkoittaa, että kuntien rahoituksen valtionosuuden suuruus määräytyy osaksi niiden tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön mukaan. Tällä halutaan varmistaa kuntien aktiivinen toiminta asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi myös sote-uudistuksen jälkeen.

Kuntien palkitseminen vaikuttavasta hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä on tärkeää, koska hyvinvoiva väestö on elinvoimaisen kunnan ja hyvinvointialueen edellytys. Lisäksi sosiaali- ja terveydenhuollon kustannusten kasvun hillitseminen vaatii, että hyvinvointia ja terveyttä edistetään laajalti ihmisten arkiympäristöissä. Edellytyksiä väestön hyvinvoinnille ja terveydelle luovat koulutus, liikunta-, ruoka- ja kulttuuripalvelut, kaavoitus, liikennejärjestelyt sekä monet muut kunnan tehtävät.

Lisäosan suuruus määräytyy kahdenlaisten indikaattorien perusteella: toimintaa kuvaavista prosessi-indikaattoreista ja tuloksia kuvaavista tulosindikaattoreista. Indikaattorien soveltuvuus arvioidaan määräjain, eivätkä ne tule olemaan aina samoja.

Kokkolan HYTE-kerroin euroa/asukas 2020-2023:

2020	2021	2022	2023
19,2	19,2	20,4	20,1

Kuva. HYTE-kertoimen (euroa/asukas) kehitys Kokkolan osalta 2020-2023. Indikaattori ilmaisee HYTE-kertoimen arvon muutettuna euroiksi asukasta kohden.

Kokkola suhteessa verrokkikuntiin – HYTE-kerroin euroa /asukas:

Kokkola	20,1
Seinäjoki	19,9
Mikkeli	19,7
Porvoo	20,7

Taulukko. HYTE-kerroin euroa/ asukas 2023. (Sotkanet.fi)

HYTE-kertoimen perusteella jaettava summa ei ole korvamerkittyä, vaan yleiskatteellista, eli se sisältyy kunnan saamaan valtionosuuteen. Kunta voi käyttää saamansa summan valtionosuuden perusteissa osoitettujen tehtävien hoitamiseksi.

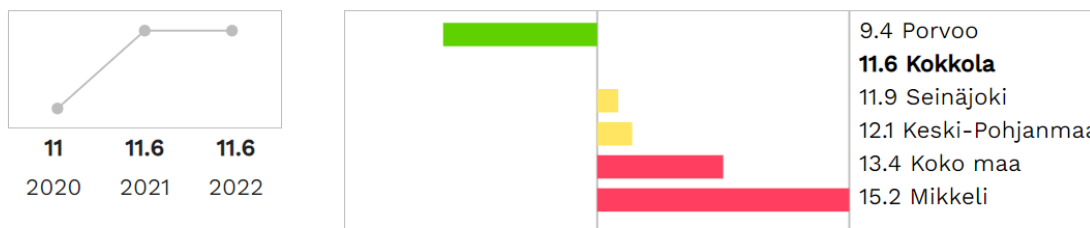
Tämänhetkisen tilanteen mukaan Kokkola saa HYTE-kertoimen perusteella rahaa 958 500 € vuonna 2024.

Elinvoima

Väestö

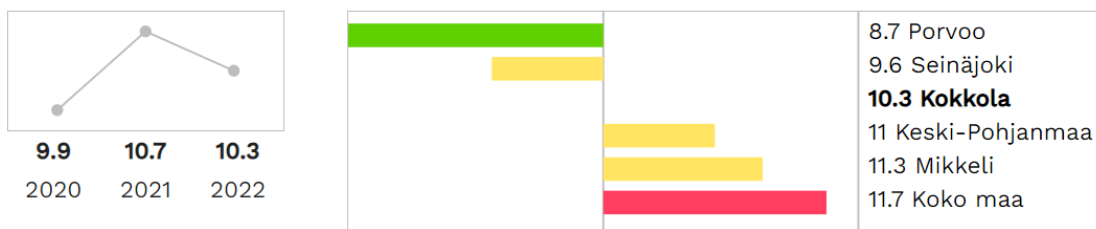
Kokkolan väestökehitys on ollut positiivista edeltävinä vuosina. Vuoden 2023 aikana väkiluku kasvoi edelleen 293 henkilöllä (Tilastokeskus ennakkotieto) ja näin ollen vuoden 2023 lopussa Kokkolan väkiluku oli 48 299.

Kokkolan yleinen pienituloisuusaste on pysynyt samalla tasolla kuin vuonna 2021, 11,6 %. Indikaattori ilmaisee pienituloisiin kotitalouksiin kuuluvien henkilöiden osuuden prosentteina kaikista alueella asuvista henkilöistä. Verrokkikunnista vain Porvoon yleinen pienituloisuusaste on pienempi, 9,4 %. Koko maan osalta yleinen pienituloisuusaste on 13,4 %.

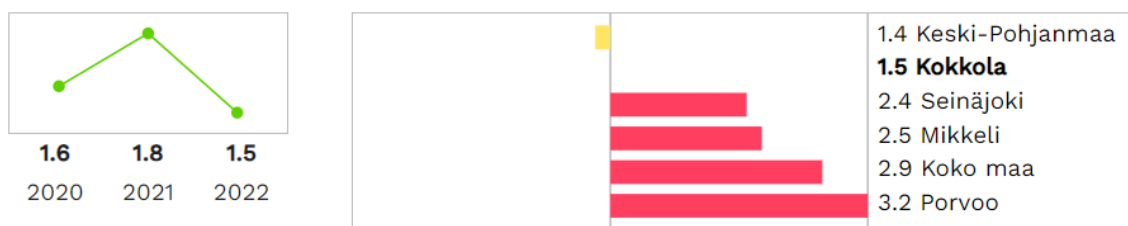
Kuvaaja: Yleinen pienituloisuusaste 2020-2022

Lasten pienituloisuusaste puolestaan pieneni hieman, 10,7 prosentista 10,3 prosenttiin. Indikaattori ilmaisee pienituloisiin kotitalouksiin kuuluvien alle 18-vuotiaitten henkilöiden osuuden prosentteina kaikista alueella asuvista alle 18-vuotiaista henkilöistä. Vertailukunnista Mikkelin pienituloisuusaste, 11,3 %, on suurempi kuin Kokkolan. Koko maan osalta pienituloisuusaste on 11,7 %.

Kuvaaja: Lasten pienituloisuusaste 2020-2022

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneiden 18-24 -vuotiaiden osuus väestöstä on laskenut hieman, 1,8 prosentista 1,5 prosenttiin. Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneiden osuus on Kokkolassa verrokkikuntia ja koko maata pienempi.

Kuvaaja: Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneiden 18-24 -vuotiaiden osuus väestöstä 2020-2022

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneiden 25-64 -vuotiaiden osuus on laskenut hieman. Indikaattori ilmaisee toimeentulotukea saaneissa kotitalouksissa asuvien 25 - 64-vuotiaiden (viitehenkilö ja puoliso) pitkäaikaisasiakkaiden osuuden prosentteina vastaavanikäisestä väestöstä kalenterivuoden aikana. Väestötietona käytetään vuoden viimeisen päivän tietoa. Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneiden osuus on Kokkolassa verrokkikuntia ja koko maata pienempi.

Kuvaaja: Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneiden 25-64 -vuotiaiden osuus väestöstä 2020-2022

Työllisyys

Työllisyydenhoidossa Kokkolassa oli samoja trendejä kuin Pohjanmaan ELY-keskusalueella. Pohjanmaan ELY-keskusalueella oli joulukuun lopussa 2023 yhteensä 8621 työtöntä työnhakijaa. Se on 1197 (+16,1 %) enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Kokkolan osalta vastaavat luvut ovat 2164 työtöntä työnhakijaa, joista miesten määrä kasvoi vuoden aikana 168 henkilöllä ja naisten määrä lisääntyi 60 henkilöllä.

Kokoaikaisesti lomautettuja ELY-keskusalueella oli 1 462 eli 429 enemmän kuin vuotta aikaisemmin (+ 41,5 %). Kokkolan osalta lomautettujen määrä on jatkanut kasvua vuoden 2021 neljästä henkilöstä, vuoden 2022 170 henkilöön ja 280 henkilöön vuonna 2023. Yritysten toiminnassa näkyy tietty varovaisuus ja määräaikaista työsuhteita ei jatkettu vuodenvaihteen yli tai yritys oli lomauttanut työntekijöitään.

Nuorten työttömien määrä kääntyi kasvuun Pohjanmaan ELY-keskusalueella. Alle 25-vuotiaita oli työttömänä 214 enemmän kuin vuosi sitten (+23,4 %). Kokkolan osalta lisäystä oli alle 25-vuotiaiden työttömien määrässä 62 henkilöä.

Pitkäaikaistyöttömien määrä ELY-keskusalueella lisääntyi 106 henkilöllä vuoden takaiseen nähden (+ 5,6 %) ja myös Kokkolan osalta suunta oli samansuuntainen, sillä pitkäaikaistyöttömien määrä lisääntyi 59 henkilöllä.

Kokkolan kaupungin osalta vuoden 2021 työmarkkinatuen kuntaosuudet olivat kaikkiansa 3 287 883 euroa, 3 002 585 euroa vuonna 2022 ja vuonna 2023 työmarkkinatuen kuntaosuudet kasvoivat 3 265 394 euroon. Vuonna 2023 menot kasvoivat aiempaan vuoteen verrattuna 262 089 euroa. Vaikka määrällisesti pitkäaikaistyöttömyys ei ole radikaalisti kasvanut, niin sellaisten henkilöiden määrä on kasvanut vuoden aikana noin 10 henkilöllä, joille on maksettu työmarkkinatukea yli 1000 päivää. Näiden henkilöiden työmarkkinatukimenoista kaupunki korvaa valtiolle 70 %.

Pohjanmaan ELY-keskusalueen työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli Manner-Suomen alhaisin (7,6 %). Koko maassa vastaava osuus on 11,2 prosenttia. Marraskuuhun verrattuna työttömyysaste kasvoi 1,1 prosenttiyksikköä Pohjanmaan ELY-keskuksen alueella ja 1,2 prosenttiyksikköä koko maassa. Kokkolan työttömyysprosentti oli vuoden 2023 lopussa 9,9.

Tiedot ilmenevät työ- ja elinkeinoministeriön Työnvälitystilastosta. Tässä alla kooste Kokkolan työllisyyttä kuvaavista tiedoista 2021-2023.

Mittari/Vuosi	12/2021	12/2022	12/2023
Työvoima	21 688	21 854 hlö (+166)	21 832 (-22)
Työttömät työnhakijat, osuus työvoimasta % ja yhteensä lkm	8,6 %, 1 864 hlö	8,9 %, 1 937 hlö (+73)	9,9 % 2164 hlö (+227)
Miehet/Naiset	1 096 M /768 N	1 189 M (+93) / 748 N (-20)	1356 M (+167) / 808 N (+60)
Alle 20-vuotiaat työttömät	66 hlö	75 hlö (+9)	100 hlö (+25)
Alle 25-vuotiaat työttömät	286 hlö	311 hlö (+25)	373 hlö (+62)
Yli 50-vuotiaat työttömät	620 hlö	620 hlö	659 hlö (+39)
Pitkäaikaistyöttömät, yli vuoden työttömänä olleet	632 hlö	600 hlö (-32)	659 hlö (+59)
Pitkäaikaistyöttömät, yli 1000 pvä työmarkkinatukea saaneet	265 hlö (01/2022)	291 hlö (+26)	308 hlö (+17)
Vammaiset ja pitkäaikaissairaat	333 hlö	301 hlö (-32)	281 hlö (-20)
Aktivointiaste	30,6 %	31,3 %	29,5 %
Aktivointiaste nuoret, alle 29-v.	23,3 %, 20-24-vuotiaat. 34,7 %, 25-29-vuotiaat.	24,1 %, 20-24-vuotiaat. 37,8 %, 25-29-vuotiaat.	24,4 %, 20-24-vuotiaat. 38,1 %, 25-29-vuotiaat.
Avointen työpaikkojen määrä	1 389	1 149 kpl (-240)	1074 kpl (-75)
Työllisyysaste	75,9%	73,8 %	73,6 %

Kuva. Kokkolan työllisyyttä kuvaavia tietoja 2021-2023 (Työllisyyskatsaus, Pohjanmaan ELY-keskusalue)

VÄESTÖN HYVINVOINTI – Lapset, nuoret, työikäiset, ikäihmiset

Kouluterveyskyselyn tulokset

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos THL toteuttaa joka toinen vuosi valtakunnallisen kouluterveyskyselyn. Kysely tuottaa monipuolista kuntakohtaista tietoa lasten ja nuorten hyvinvoinnista, terveydestä, koulunkäynnistä ja avun saannista. Uusin kysely tehtiin keväällä 2023, ja sen tulokset julkaistiin syyskuussa 2023. Kokkolassa kyselyyn vastasi lähes 2700 lasta ja nuorta. Kyselyn vastaajina ovat perusopetuksen 4. ja 5. luokan, 8. ja 9. luokan sekä lukion ja ammatillisen koulutuksen 1. ja 2. vuoden opiskelijat.

Kokkolan tuloksista on laadittu syksyllä 2023 erillinen raportti, jota esiteltiin opetus- ja kasvatustalokunnalle sekä kulttuuri ja vapaa-aika lautakunnalle. Raportin voi lukea: <https://www.kokkola.fi/tiedostot/kouluterveyskysely-2023-kokkolan-tulokset/>

Keskeiset myönteiset ja huolestuttavat asiat kouluterveyskyselyn 2023 valossa Kokkolassa ovat:

	Myönteistä	Huolestuttavaa
Tyytyväisyys elämään ja harrastukset	<ul style="list-style-type: none"> Suurin osa tyytyväisiä elämäänsä Lähes kaikilla on harrastus 	<ul style="list-style-type: none"> Kaikilla oppiasteilla tytöt ovat poikia tyytymättömpiä elämäänsä
Koettu terveys, elintavat ja riippuvuudet	<ul style="list-style-type: none"> Suurin osa kokee terveytensä hyväksi Yläkoulussa vähintään tunnin päivässä liikkuvien osuus on kasvanut viimeisen kuuden vuoden aikana 	<ul style="list-style-type: none"> Yläkoululaisista ja 2. asteen opiskelijoista joka kolmas jättää kouluruuan syömättä Tytöt kokevat poikia useammin terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi kaikilla oppiasteilla Yhä useampi on yrittänyt viettää vähemmän aikaa netissä, mutta ei ole onnistunut Lähes puolet yläkoululaisista arvioi, että Kokkolasta on helppo hankkia huumeita
Mielen hyvinvointi, sosiaaliset suhteet ja osallisuus	<ul style="list-style-type: none"> Suurin osa kokee olevansa tärkeä osa koulu ja luokkayhteisöä 	<ul style="list-style-type: none"> Yläkoulun ja lukion osalta koulu-uupumus lisääntyi merkittävästi korona-aikana, eikä vielä ole palattu koronaa edeltävälle tasolle Tyttöjen osuus ahdistuneisuutta ja yksinäisyyttä kokevista on huomattavasti poikien osuutta suurempi
Turvallinen kasvu-ympäristö	<ul style="list-style-type: none"> Jatkuva koulukiusaaminen harvinaista 2. asteen opiskelijoilla Aikaisempaa harvempi yläkoululainen on kokenut vanhempien fyysistä väkivaltaa 	<ul style="list-style-type: none"> Alakoululaisista 8 % kokee säännöllisesti kiusaamista

Move-mittaustulokset

Move! on perusopetuksen 5. ja 8. vuosiluokkien oppilaille tarkoitettu fyysisen toimintakyvyn valtakunnallinen mittaus- ja palautejärjestelmä, jonka keskeisenä tarkoituksena on kannustaa omatoimiseen fyysisestä toimintakyvystä huolehtimiseen.

Move! -järjestelmässä mitataan:

- fyysisiä ominaisuuksia (kestävyys, nopeus, voima ja liikkuvuus)
- motorisia taitoja (tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaidot)
- havaintomotorisia taitoja

Move! -mittaukset tuottavat tietoa valtakunnan, hyvinvointialueiden, maakuntien ja kuntien tasoilla päätöksentekijöille liikunnan, terveyden ja hyvinvoinnin edistämistoimenpiteiden kehittämistä ja seurantaan varten.

- Move! tulokset 5. ja 8. luokkalaisten fyysisen toimintakyvyn osalta:

	5. luokkalaisten					
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Kokkola (%)	46,2	52,3	38,3	37,2	40,8	42,1
Koko maa (%)	36,5	37,7	38,4	37,6	38,4	37

- 5. luokkalaisten osalta 42,1 prosentilla Kokkolalaisista oppilaista fyysinen toimintakyky on mahdollisesti terveyttä ja hyvinvointia kuluttavalla tai haittaavalla tasolla. Kokkolan tulos on yli 5 % koko maan tulosta heikompi.

	8. luokkalaisten					
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Kokkola (%)	41,2	35	36,9	50	48,3	43,7
Koko maa (%)	39	37,6	39,2	40,9	41,2	40,1

- 8. luokkalaisten osalta tilanne on vielä hiukan huonompi kuin 5. luokkalaisilla ja myös koko maan tulokseen verrattuna Kokkolan tulos on heikompi. Tulokset kuitenkin paranivat edelliseen vuoteen verrattuna.

Tuloksia tarkasteltaessa huomio kiinnittyy myös tulosten vuosittaiseen vaihteluun. Esimerkiksi Kokkolan 8. luokkalaisten fyysisen toimintakyvyn kokonaistulos vuonna 2020 oli 36,9 prosenttia ja vuonna 2021 vastaava prosenttiosuus oli 50,0. On oletettavaa, että tulosten runsasta vaihtelua selittää osaltaan oppilaiden vireystila ja motivaatio mittauspäivinä, sekä mahdolliset muut mittaustilanteeseen liittyvät seikat. Kaiken kaikkiaan voidaan kuitenkin todeta, että Move!- tulosten perusteella on syytä huoleen lasten ja nuorten heikentyneestä fyysisestä toimintakyvystä.

Aikuisväestön liikunta- ja terveystottumuskysely

Aikuisväestön liikunta- ja terveystottumuskysely on toteutettu 14 kunnan yhteistyönä.

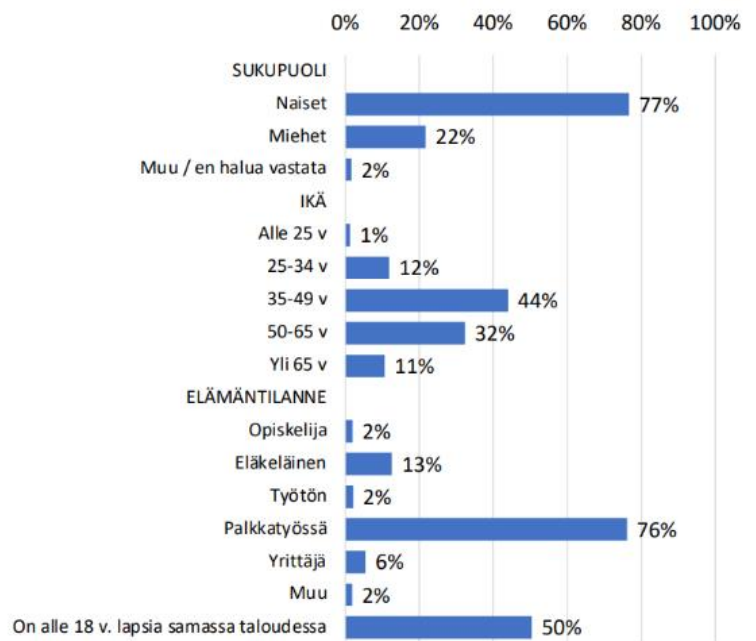
Kyselykokonaisuudessa mukana olleet kunnat ja kuntakohtaiset vastaajamäärät on esitetty oheisessa taulukossa. Yhtenäisillä kysymyspatteristoilla on saatu vertailukelpoista tietoa aikuisväestön hyvinvointiin liittyvistä tekijöistä sekä myös aikuisväestön tyytyväisyydestä paikallisiin liikuntapalveluihin.

Kyselyt toteutettiin Kokkolassa ja muissakin kunnissa 2023 maaliskuun huhtikuun välisenä aikana sähköisillä kyselyillä, jotka löytyivät kaupunkien omilta nettisivuilta. Kyselyiden käytännön toteuttamisesta vastasi North Sport Consulting asiantuntijayritys.

Kokkolassa kyselyyn vastasi määräaikaan mennessä 1158 kaupunkilaista. Kokkolan vastaajien jakautuminen keskeisten taustamuuttujien osalta on esitetty oheisessa kuviossa. Tässä tulostiivistelmässä tuloksia tarkastellaan ensisijaisesti sukupuoli ja ikäryhmä taustamuuttujien kautta. Tarkasteluissa ikäryhmät on tiivistetty kolmeen; alle 35 v, 35-65 v ja yli 65 v.

KUNTA	VASTAAJAMÄÄRÄ / asukaskysely	VASTAAJAMÄÄRÄ / henkilöstökysely	YHTEENSÄ
Hattula	343	-	343
Hämeenlinna	391	-	391
Kerava	612	-	612
KOKKOLA	1158	-	1158
Kouvola	382	817	1199
Lappeenranta	588	41	629
Mikkeli	969	-	969
Naantali	442	285	727
Orivesi	228	96	324
Porvoo	691	234	925
Seinäjoki	917	-	917
Tuusula	397	-	397
Uusikaupunki	224	64	288
Vantaa	1 307	-	1 307
YHTEENSÄ	8 649	1537	10 186

Taulukko. Kyselyyn osallistuneet kunnat ja vastaajamäärät

Kuvaaja. Vastaajien jakautuminen keskeisten taustamuuttujien suhteen

Liikuntasuosituksen toteutuminen

Kestävyysliikunnan osalta aikuisväestön liikuntasuositukseen kuuluu viikoittain vähintään 2t 30min reipasta kestävyysliikuntaa tai vähintään 1t 15min viikossa rasittavaa kestävyysliikuntaa. Reipas kestävyysliikunta on lievää hengästymistä aiheuttavaa liikuntaa (esim. kävely, pihatyöt tms.) ja rasittava kestävyysliikunta vastaavasti tehokkaampaa, selvää hengästymistä ja hikoilua aiheuttavaa liikuntaa (esim. kuntolenkkeily).

Kestävyysliikunnan lisäksi suositukseen kuuluu vähintään 2 krt viikossa lihaskuntoon vaikuttavaa liikuntaa (esim. kuntosaliharjoittelu, ohjatut jummat, pallopelit tms.)

Yli 65 -vuotiaille korostetaan em. Kestävyysliikuntasuosituksen lisäksi lihaskunnan ja notkeuden säilyttämistä sekä tasapainon harjoittamista 2-3 krt / viikko

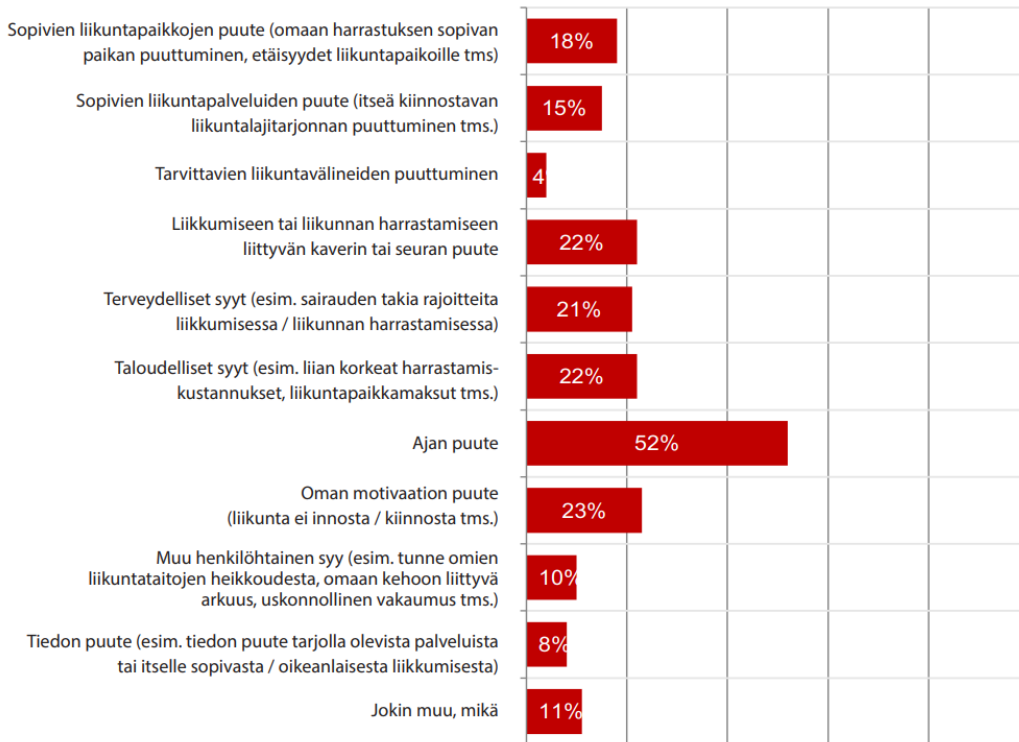
Kyselyssä vastaajia pyydettiin arvioimaan liikkuvatko he määrällisesti liikuntasuosituksen mukaisesti.

Vastaajista 44 % ilmoitti, että suositus toteutuu heidän osaltaan. 34 % puolestaan vastasi, että suositus toteutuu kestävyysliikunnan määrän osalta. 9 % vastaajista koki suosituksen toteutuvan lihaskuntoliikunnan määrän osalta. 10 % vastasi, että suositus ei toteudu miltään osin.

Liikkumisen esteet

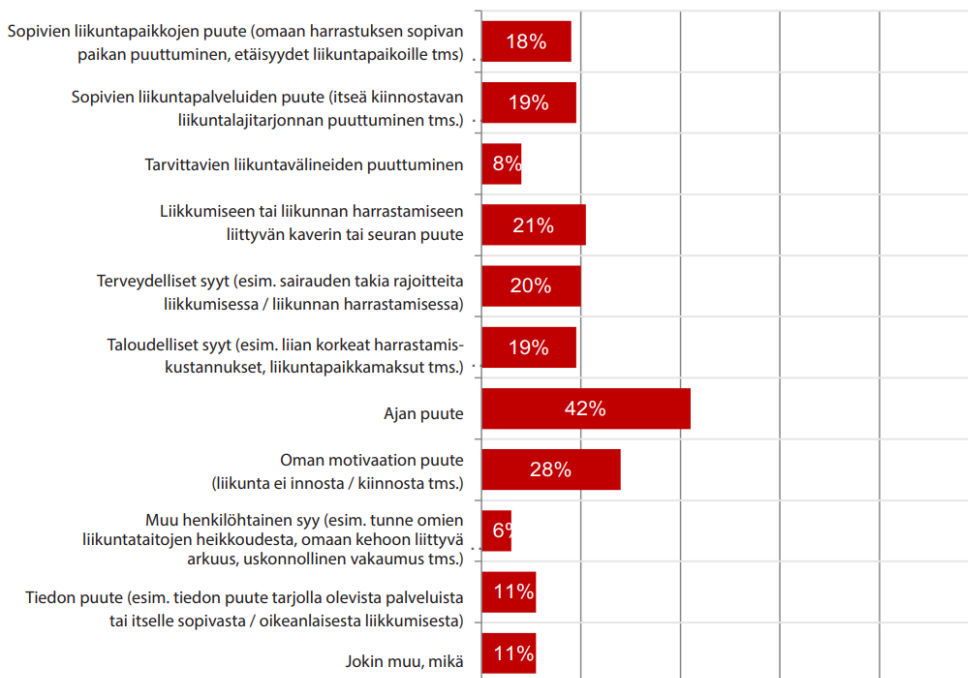
Vastaajia pyydettiin valitsemaan syitä, joiden vuoksi liikuntasuositukset eivät heidän kohdallaan toteudu. Naisten osalta yleisin syy oli ajan puute (52%).

Naiset / Kokkola

Myös miesten osalta ajan puute oli yleisin syy (42 %). Lisäksi korostui oman motivaation puute (28 %).

Miehet / Kokkola

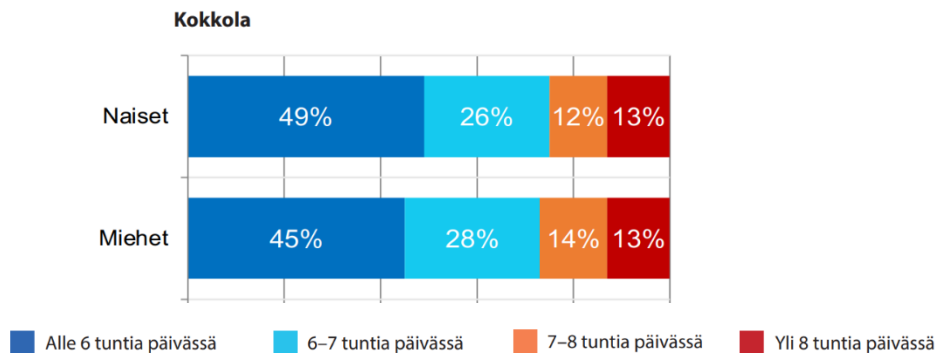

Ikäryhmittäin tarkasteltuna ajan puute korostuu ikäryhmissä alle 35-vuotiaat sekä 35-65 vuotiaat. Yli 65-vuotiailla yleisin liikkumisen este on puolestaan terveydelliset syyt (esim. sairauden takia rajoitteita liikkumisessa/liikunnan harrastamisessa.)

Istumisen määrä

Terveyden ja hyvinvoinnin kannalta pitkäkestoinen ja yhtäjaksoinen istuminen on haitallista. Tarkkoja istumisen määrään liittyviä suosituksia ei ole olemassa, mutta suositeltavaa olisi kuitenkin pyrkiä välttämään istumista yli 7 tuntia päivässä.

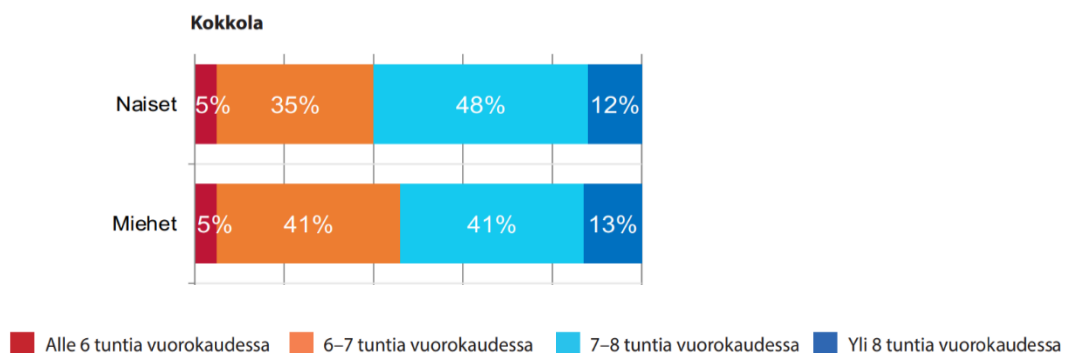
Vastaajia pyydettiin arvioimaan istumisen määrää tavanomaisena arkipäivänä. Sekä naisista että miehistä yli 8 tuntia päivässä istuvia oli 13 %. Lisäksi naisista 26 % ja miehistä 28 % istui päivässä 7-8 tuntia.

Unen määrä

Unen tarve on jossain määrin yksilöllistä, mutta yleisesti suositeltavana pidetään 7-9 tuntia unta vuorokaudessa. Riittämätön unen määrä vaikuttaa negatiivisesti mielialan ja virkeyden lisäksi lukuisiin terveystekijöihin.

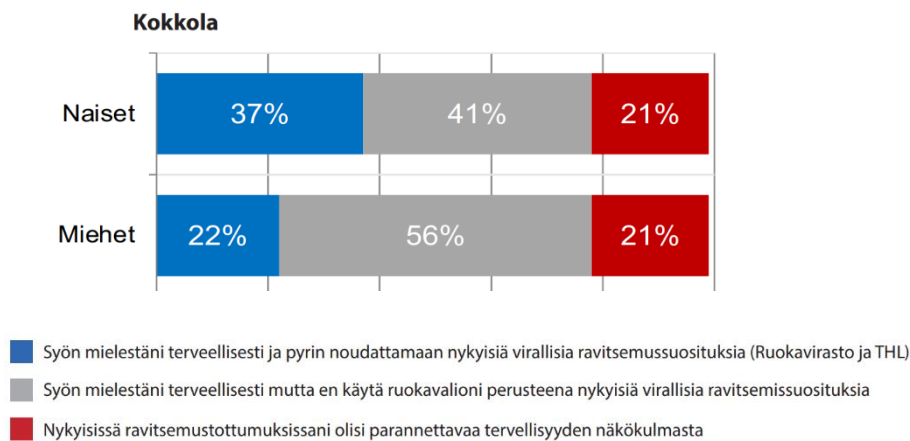
Vastaajia pyydettiin arvioimaan unen määrää tavanomaisena arkipäivänä. Sekä miehistä että naisista 5 % ilmoitti nukkuvansa alle 6 tuntia vuorokaudessa. Lisäksi naisista 35 % ja miehistä 41 % vastasi nukkuvansa 6-7 tuntia vuorokaudessa.

Ravintotottumukset

Ravitsemussuositusten mukaan on monta tapaa syödä hyvin. Ei ole vain yhtä ainoa oikeaa tapaa syödä terveellisesti vaan terveellisen ruokavalion voi koostaa monella eri tavalla. Säännöllinen ateriarytmi 3-4 tunnin välein ja monipuolinen ruoka auttaa jaksamaan ja pitää terveenä.

Vastaajia pyydettiin arvioimaan omia nykyisiä ravintotottumuksia ja valitsemaan vaihtoehdoista itseään parhaiten kuvaava vaihtoehto. Sekä naisista että miehistä 21 % vastasi, että nykyisissä ravitsemustottumuksissa olisi parannettavaa terveellisyyden näkökulmasta.

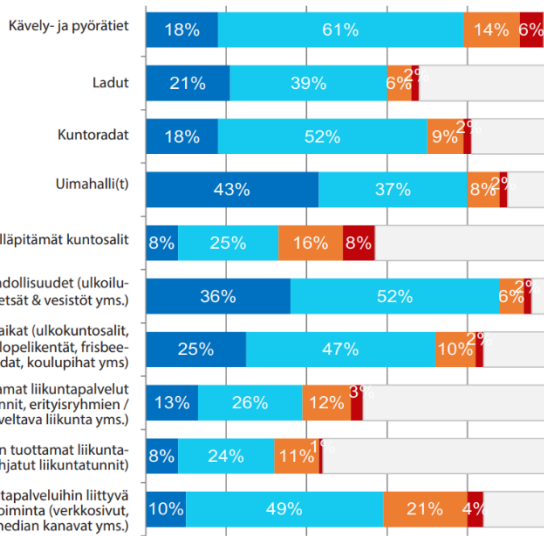
Kunnan liikuntapalveluiden arviointia

Vastaajia pyydettiin arvioimaan kuinka tyytyväisiä he ovat kuntansa nykytilanteeseen liikumiseen ja liikuntaan liittyvien olosuhteiden ja palveluiden osalta. Arviointia pyydettiin suorittamaan vain oman liikunta-aktiivisuuden ja tarpeiden näkökulmasta.

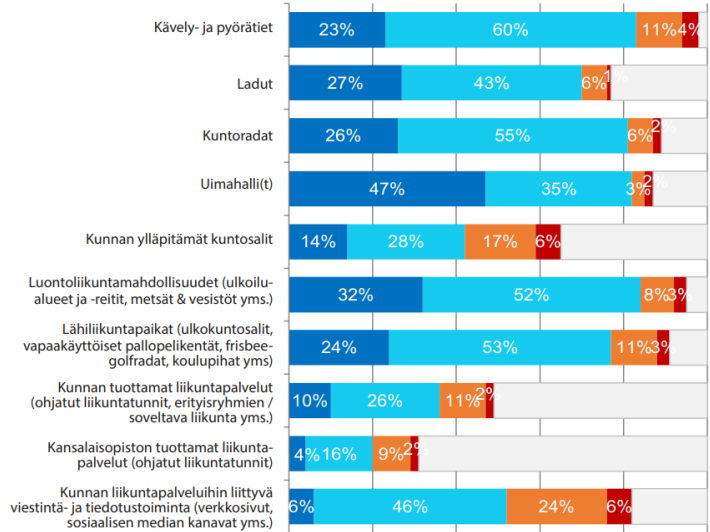
Arki- ja luontoliikkumisen olosuhteisiin kaupungin aikuisväestö oli laajalti tyytyväisiä (kävely- ja pyöräteihin tyytyväisiä n. 80% ja luontoliikuntamahdollisuuksiin yli 85%). Kokkolan lähiliikuntaolosuhteisiin (75%) ja uimahalliin (yli 80%) ollaan koko aineiston keskiarvoja tyytyväisempiä.

Naiset / Kokkola

Miehet / Kokkola

■ Erittäin tyytyväinen ■ Melko tyytyväinen ■ Melko tyytymätön ■ Erittäin tyytymätön ■ En osaa arvioida

Yhteenveto

POSITIIVISTA

- Alle 35v. ikäryhmässä liikuntasuositusten toteutuminen Kokkolassa selvästi keskiarvoja yleisempää
- Yli 70% vastaajista antoi Kokkolan kaupungin tuottamille liikuntapalveluille hyvän tai kiitettävän kokonaisarvion. Tulos oli parempi kuin koko aineiston keskiarvo
- Arki- ja luontoliikkumisen olosuhteisiin kaupungin aikuisväestö laajalti tyytyväisiä (kävely- ja pyöräteihin tyytyväisiä n. 80% ja luontoliikuntamahdollisuuksiin yli 85%)
- Kokkolan lähiliikuntaolosuhteisiin (75%) ja uimahalliin (yli 80%) ollaan koko aineiston keskiarvoja tyytyväisempiä
- Yli 65-vuotiaat kokkolalaiset harrastavat säännöllisemmin kuntoliikuntaa kuin aineistossa keskimäärin
- Uneen ja ravintoon liittyvät suositukset varsin laajalti tiedossa aikuisväestön keskuudessa

HUOLENAIHEITA

- Alle puolet kaupungin aikuisväestöstä liikkuu oman terveytensä kannalta riittävästi
- Merkittäväällä osalla liian paljon päivittäistä istumista ja liian vähän unta suhteessa suosituksiin
- Nuoret (alle 35v.) vastaajat tyytymättöimpiä arki- ja luontoliikkumisen olosuhteisiin kuin muu aikuisväestö Kokkolassa
- Terveydelliset syyt koetaan miehillä ja ajanpuute naisilla, selvästi yleisemmiksi liikkumisen esteiksi Kokkolassa, kuin aineistossa keskimäärin
- Nuorilla (alle 35v.) lisäksi merkittävänä liikkumisen esteinä kaverin tai seuran puute (38%) sekä taloudelliset syyt (37%)
- Etenkin naiset Kokkolassa keskiarvoa yleisemmin tyytymättömiä kaupungin ylläpitämiin kuntosaleihin

Kuntaliiton hyvinvointi-indikaattori

Hyvinvointi-indikaattori on koonti-indikaattori, joka koostuu kolmesta osa-alueesta. Jokaisella osa-alueella on omat määrittävät indikaattorit, joista jokainen suhteutetaan kaikkien kuntien saamien arvojen kesken. Osa-alueet saavat omat kokonaistuloksensa. Näiden perusteella lasketaan lopullinen tulos, joka on suhteutettu keskiarvoon (100).

Erik Allardtin hyvinvoinnin osa-alueet -jaotteluun perustuvat osa-alueet ovat:

- Having (elintaso)
  - Veronalaiset tulot, /1000as
  - Toimeentulotukea saaneissa kotitalouksissa asuvat henkilöt, % asukkaista
  - Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä
  - Sairastavuus-indeksi, ikävakioitu
  - Ahtaasti asuvat %
  - Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 - 24-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä
- Loving (yhteisyyssuhteet):
  - Perusterveydenhuollon mielenterveyskäynnit yhteensä / 1 000 asukasta
  - Erikoissairaanhoidon avohoitokäynnit, psykiatria / 1000 18 vuotta täyttäneitä
  - Poliisin tietoon tulleet henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset / as
  - Yhden hengen asuntokuntien osuus kaikista asuntokunnista
- Being (itsensä toteuttaminen):
  - Äänestysaktiivisuus
  - Pitkäaikaistyöttömät, % työvoimasta
  - Kirjastolainausten kokonaismäärä

Muuttujiksi on pyritty valitsemaan mahdollisimman hyvin osa-alueita kuvaavat indikaattorit. Valintaa on rajoittanut tarve saada tieto jokaisesta kunnasta. Indikaattorissa on suhteutettu keskivertovastauksia siten, että **keskiarvo saa arvon 100 ja keskivertoa huonommat tulokset alle 100 ja keskivertoa paremmat tulokset suuremman arvoon kuin 100**. Indikaattoriin on valittu tekijöitä, jotka eivät perustu kyselyvastauksiin ja jotka ovat saatavissa lähes kaikista kunnista. Hyvinvointi-indikaattori perustuu kvantitatiiviseen, ei kvalitatiiviseen tietoon. Hyvinvointi-indikaattori päivitetään kaksi kertaa vuodessa, keväisin ja syksyisin, niiden taustamuuttujien osalta, joista on saatavissa uutta tietoa.

Kokkolan hyvinvointi-indikaattori on 99 (vuoden 2022 tietoihin perustuen). Tulos on jää hieman kaikkien kuntien keskiarvo huonommaksi. Verrokkikunnista Seinäjoen tulos on Kokkolaa parempi.

Hyvinvointi-indikaattori

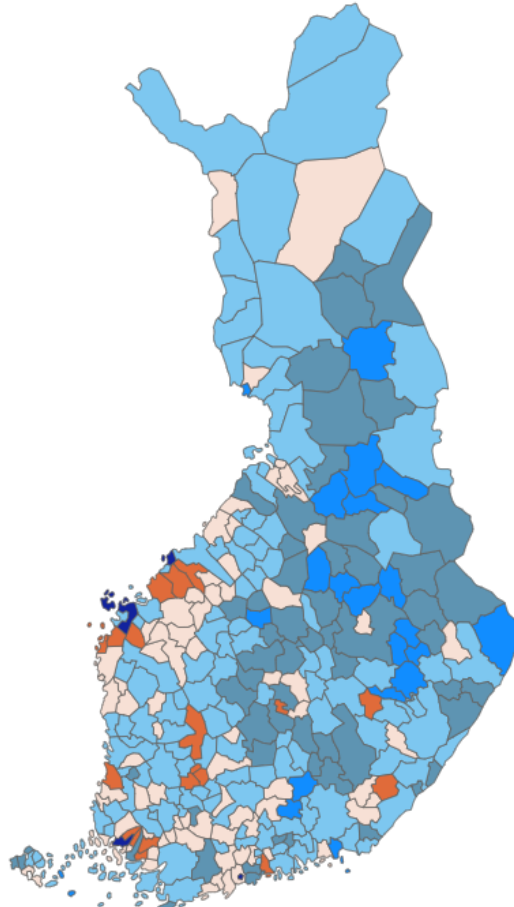
Kunta

Kokkola	99
Mikkeli	93
Porvoo	92
Seinäjoki	108

Kaikki Suomen kunnat:

Hyvinvointi-indikaattori

- 1. < 80
- 2. 80-89
- 3. 90-99
- 4. 100-109
- 5. 110-119
- 6. > 119

Tarkemmin karttaan liittyviä kuntakohtaisia tietoja voi tarkastella:

<https://www.kuntaliitto.fi/hyvinvointi-ja-sivistys/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistaminen/hyvinvointi-indikaattori>

Ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelma 2023-2025

Kunnilla on yhdessä hyvinvointialueiden kanssa jaettu vastuu asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä. Kunnan on laadittava suunnitelma toimenpiteistään ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen tukemiseksi osana sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021) 6 §:n 3 momentissa tarkoitettua hyvinvointikertomusta ja suunnitelmaa. Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemiseksi 4 §, sekä ikääntyneen sosiaali- ja terveyspalveluista 5 §, velvoittavat ja ohjaavat kuntia edistämään ikääntyneen väestön hyvinvointia, terveyttä ja osallisuutta sekä tukemaan kotona asuvan ikääntyneen toimintakykyä ja parantamaan ikääntyneiden palveluiden saatavuutta ja saavutettavuutta. (Finlex. Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemiseksi 2012)

Vanhuspalvelulain 12 § edellyttää kuntien järjestettäväksi ikääntyneen väestön hyvinvointia, terveyttä, toimintakykyä ja itsenäistä suoriutumista tukevia neuvontapalveluja. Kuntalain 1 § mukaan kunnan ja kuntayhtymän tulee edistää asukkaidensa hyvinvointia sekä Vanhuspalvelulain 4 §:n mukaan ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen tukemiseksi on kunnan eri toimialojen toimittava yhteistyössä kunnassa toimivien julkisten tahojen, yritysten sekä ikääntyneitä väestöä edustavien järjestöjen ja muiden yleishyödyllisten yhteisöjen kanssa. (Finlex. Vanhuspalvelulaki.2012).

Keski-pohjanmaalla hyvinvointialue on laatinut Ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelman 2023-2025. Kokkolan kaupunki on kirjannut omalta osaltaan Ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelmaan kuntakohtaisesti suunnitellut välitavoitteet, toimenpiteet, vastuut/ yhdyspinnat sekä mittarit hyvinvointisuunnitelman strategisten tavoitteiden toteutumiseksi.

Keski-Pohjanmaan alueellisen ikääntyneen väestön hyvinvointisuunnitelman strategiset painopisteet ja tavoitteet 2023–2025 ovat:

- Ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, osallisuuden ja terveyden edistäminen
- Ikääntyneiden kaatumisten ehkäiseminen
- Ikääntyneiden kokeman yksinäisyyden vähentyminen

Ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelma on parhaillaan hyväksyttävänä hyvinvointialueen hallinnossa ja hyväksymisen jälkeen siihen voi tutustua Soiten verkkosivuilla.

KUNNAN PALVELUT

Hyvinvointia ja terveyttä edistävä kulttuuritoiminta

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, THL, kerää terveyttä edistävästä kulttuuritoiminnasta tietoa joka toinen vuosi. Tiedonkeruu tehdään yhteistyössä opetus- ja kulttuuriministeriön kulttuuri- ja taidepolitiikan osaston, Suomen Kuntaliiton, Opetushallituksen, Tilastokeskuksen, Sosiaali- ja terveysministeriön Hyvinvointi- ja palveluosaston, Kulttuuripolitiikan tutkimuskeskus Cuporen, Etelä-Suomen aluehallintoviraston ja Taiteen edistämiskeskuksen kanssa. Tiedot kerätään keväisin, kahden vuoden välein parittomina vuosina.

tiedonkeruulla selvitetään hyvinvointia ja terveyttä edistävän kulttuurin toimenpiteitä, resursseja ja toimintakäytäntöjä kunnissa. Tiedontuotannon ja tietovarannon kehittäminen liittyy opetus- ja kulttuuriministeriön kulttuuripolitiikan linjauksiin ja niiden seurantaan sekä kuntien kulttuuritoiminnasta annettuun lain (166/2019) toimeenpanon seurantaan.

Tiedonkeruu käsittää mm.

- Kulttuuri kuntastrategiassa
- Eri väestöryhmien huomioon ottamista kunnan kulttuuritoiminnassa
- Kunnan asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamistapoja
- Kulttuurin huomiointia laajassa hyvinvointikertomuksessa
- Kunnan hyvinvointia ja terveyttä edistävän kulttuuritoimintasuunnitelman
- Yhteistyötä kulttuuritoimijoiden ja kunnan kanssa
- Kulttuuritilojen käyttöä
- Lasten ja nuorten kulttuurikasvatusta ja taiteen perusopetusta edistäviä toimenpiteitä
- Päätöksiä rakentamiseen liittyvän prosenttiperiaatteen noudattamisesta

Tietoja täydennetään Suomen yleisten kirjastojen tilastot -tietojärjestelmän, Tilastokeskuksen ja Valtiokonttorin tiedoilla.

Kokkolan osalta vuoden 2023 tiedonkeruun tulos on hyvä ja kokonaispisteet ovat koko maan keskiarvoa paremmat.

Pisteet	Kokkola 2023	Koko maa 2023
Kulttuuri kokonaispisteet	87	71
Sitoutuminen	72	66
Johtaminen	100	72
Seuranta ja tarveanalyysi	100	66
Voimavarat	70	65
Osallisuus	100	78
Muut ydintoiminnat	81	82

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kuntajohdossa

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, THL, kerää terveydenedistämiseksi liittyvää tietoa kuntajohdolta joka toinen vuosi. Tiedonkeruu toteutetaan yhteistyössä sosiaali- ja terveysministeriön ja Suomen Kuntaliiton kanssa. Tiedot kerätään keväisin, kahden vuoden välein parittomina vuosina. Tiedonkeruulomake lähetetään kaikille kunnanjohtajille sähköisenä. Lisäksi tiedot avustuksista yhteisöille poimitaan Valtionkonttorilta.

Tulosten avulla seurataan, arvioidaan ja kehitetään kuntien terveydenedistämiseksi ja sen muutoksia.

Tiedonkeruussa tarkastellaan erityisesti kuntajohdon roolia ja merkitystä kunnan kaikkia toimialoja koskevassa hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyössä.

Tiedonkeruu koskee mm.

- lakisäateistä hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön toteuttamista kunnassa
- hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen poikkihallinnollisen työn edellytyksiä
- hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen näkymistä kunnan toiminta- ja taloussuunnitelmissa, strategiassa, päätöksissä yms.
- kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden seuranta ja arviointia
- kuntalaisten vaikuttamis- ja osallistumismahdollisuuksia
- kunnan ja hyvinvointialueen välisistä yhdyspinnoista.

Kokkolan osalta vuoden 2023 tiedonkeruun tulos on hyvä ja kokonaispisteet ovat koko maan keskiarvoa paremmat. Ainoastaan voimavarojen osalta pistemäärä jää koko maan keskiarvoa alhaisemmaksi.

Pisteet	Kokkola 2023	Koko maa 2023
Kuntajohto kokonaispisteet	88	83
Sitoutuminen	90	83
Johtaminen	95	86
Seuranta ja tarveanalyysi	100	90
Voimavarat	62	78
Osallisuus	92	77

Palvelutyytyväisyyskysely

Vuoden 2023 palvelutyytyväisyyskyselyssä kuntalaiset arvioivat Kokkolan kaupungin tuottamia palveluja. Yleinen palvelutyytyväisyys (3,5) pysyi saman kuin vuoden 2022 kyselyssä. Palvelukokonaisuuksia arvioitiin asteikolla 1 –5.

Tyytyväisimpiä vastaajat olivat Kokkolassa kirjastopalveluihin (4,4), esiopetukseen (4,1), perusopetukseen (alakoulut 4,0 ja yläkoulut 3,9), kansalaisopistoon (4,0), museopalveluihin (3,9) ja puistoihin (3,9).

Eniten kehitettävää kokkolalaisten mielestä oli joukkoliikenteessä (2,6) ja rakennusvalvonnassa (2,7).

Kuntalaisten palvelutyytyväisyyskysely toteutettiin 4. –31.12.2023 ja siihen vastasi 1451 kokkolalaista. Vastaajista 90 % asui Kokkolan postinumeroalueella, loput Kälviän (5%), Lohtajan (4%) ja Ullavan (1%) postinumeroalueella.

Kokkolan kaupunkistrategiassa kuntalaisten tyytyväisyys palveluihin on yksi valtuustokauden tavoitteiden mittareista. Tavoitteena on saavuttaa valtuustokauden aikana 3,5 keskiarvo palvelutyytyväisyydessä (asteikko 1–5).

Hyvinvointisuunnitelman 2022-2025 painopisteiden, tavoitteiden ja toimenpiteiden arviointi

Strategiasta johdetut hyvinvointisuunnitelman painopisteet 2022-2025 ovat:

1. Elämyksellisyys
2. Lapsiystävällisyys
3. Kestävästi kehittyvä
4. Toimivat työmarkkinat

Hyvinvointisuunnitelman tavoitteiden ja toimenpiteiden eteneminen

Tavoitteisiin liittyvien toimenpiteiden etenemisen seurannassa käytetään luokittelua: ei aloitettu, suunnittelussa, toteutuksessa, valmis.

Toimenpiteiden etenemisen seurantaan vuoden 2023 osalta voi tutustua liitteessä 1.

Ehkäisevän päihdetyön toimenpiteiden lisääminen hyvinvointisuunnitelmaan

Hyvinvointisuunnitelman vuosittaisessa tarkastelussa on mahdollista lisätä uusia toimenpiteitä mukaan ja vastaavasti poistaa toteutuneita, valmiiksi saatuja toimenpiteitä.

HYTE-ryhmä on päättänyt lisätä hyvinvointisuunnitelman toimenpiteisiin seuraavat ehkäisevän päihdetyön toimenpiteet:

- Tiedotetaan lapsille ja nuorille erilaisten nikotiinituotteiden vaikutuksista terveyteen ja hyvinvointiin
- Varmistetaan koulutusten avulla, että nuorten parissa toimivilla ammattilaisilla on tietoa ja osaamista ajankohtaisista päihteisiiin liittyvistä ilmiöistä
- Nuorisotiloihin luodaan päihdetoimintamalli. Nuorisotiloilla on ehkäisevän päihdetyön materiaaleja. Nuorten parissa tehdään jalkautuvaa työtä.
- Tiedotetaan päihdehaitoista ja päihteiden käytön lopettamisen hyödyistä väestölle. Tiedottaminen mm. ehkäisevän päihdetyön viikolla, kampanjat, hyvinvointialueen palveluista tiedottaminen.

Ehkäisevä päihdetyö perustuu lakiin ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä (523/2015). Lain mukaan ehkäisevä päihdetyö kattaa alkoholin, tupakan, huumeaineiden ja muiden päihtymiseen käytettävien aineiden sekä rahapelaamisen aiheuttamien haittojen ehkäisyn. Päävastuu ehkäisevästä päihdetyöstä kuuluu kunnalle. (THL)

Ehkäisevä päihdetyö on osa hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämistä. Sen tavoitteena on ehkäistä ja vähentää päihteiden käytön aiheuttamia haittoja niin päihteiden käyttäjille, heidän läheisilleen kuin yhteiskunnallekin. Työn tavoitteena on myös lisätä ymmärrystä päihteiden käytöstä ja niihin liittyvistä ilmiöistä sekä edistää perus- ja ihmisoikeuksien toteutumista päihteisiin liittyvissä asioissa. Työn on aina perustuttava tutkittuun tietoon ja tieteelliseen näyttöön päihteiden käytöstä ja siitä aiheutuvista haitoista. (THL)

ELÄMYKSELLISYYS

TOIMENPIDE	KOHDE- RYHMÄ	TEEMA	VASTUUTAHO JA SEURANTA	ETENEMINEN 2023
Tavoite: Monipuoliset asumisen vaihtoehdot, turvalliset ja viihtyisät elinympäristöt sekä elävä kaupunkikeskusta ja aktiiviset kylät				
Varmistetaan asukkaille viihtyisä ja turvallinen asuin ympäristö ylläpitämällä joustavia liikennereittejä, -alueita ja liikkumismahdollisuuksia.	lapset nuoret työikäiset ikäihmiset	turvallisuuden edistäminen/ yleinen hyvinvoinnin edistäminen	Vastuutaho: kaupunkirakentaminen, infrarakentaminen, kaupunkisuunnittelu Seuranta: vuosittaiset liikenneturvallisuustilastot, liikenneväylien kunnossapidon tilastot, hoidetut puistot (ha) ja lähiliikuntapaikat	toteutuksessa
Liikkuminen Kokkolassa on sujuvaa ja turvallista. Kevyen liikenteen verkko on turvallinen ja laajuudeltaan kattava. Kevytliikenne-verkkosuunnitelman (2021) toteuttaminen suunnittelun osalta.	lapset, nuoret, työikäiset, ikäihmiset	turvallisuuden edistäminen	Vastuutaho: kaupunkisuunnittelu, infra Seuranta: verkostosuunnitelmaan liittyvät hankkeet (lkm/pituus)	toteutuksessa
Urheilupuiston-Tapahtumapuiston ohjaukseen ja suunnitteluun sekä toteutukseen osallistuminen.	lapset, nuoret, työikäiset, ikäihmiset	terveelliset elintavat	Vastuutaho: kaupunkiympäristö ja liikuntapalvelut Yhteistyökumppanit: Urheilupuisto Oy, seurat ja tapahtumajärjestäjät Seuranta: urheilupuiston suunnitelmien ja toteutuksen eteneminen	toteutuksessa
Tavoite: Monipuolinen ja omaleimainen kulttuuri-, liikunta- ja tapahtumatarjonta				
Asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen liikunnan avulla tavoittaen erityisesti terveytensä kannalta riittämättömästi liikkuvia.	lapset, nuoret, työikäiset, ikäihmiset	terveelliset elintavat	Vastuutaho: liikuntapalvelut Yhteistyökumppanit: hyvinvointialue, yhdistykset ja järjestöt Seuranta: liikuntaneuvonnan, ohjattujen liikuntaryhmien ja erityisliikuntakortti –palvelun käyttäjämäärien kehitys	toteutuksessa
Luontoliikunta- ja retkeilyreittien suunnitelmallinen kehittäminen hyväksytyin suunnitelman mukaisesti. Luontoreittien käytön seuranta.	lapset, nuoret, työikäiset, ikäihmiset	terveelliset elintavat, mielenterveyden edistäminen	Vastuutaho: liikuntapalvelut ja kaupunkiympäristö Yhteistyökumppanit: yhdistykset Seuranta: toteutetut hankkeet ja palautteet, käyttäjämäärät	toteutuksessa
Liikkeelle innostavien ja saavutettavien (lähi)liikuntapaikkojen ylläpitäminen ja kehittäminen käyttäjiä vahvasti osallistaen.	lapset, nuoret, työikäiset, ikäihmiset	terveelliset elintavat	Vastuutaho: liikuntapalvelut, puistot ja liikuntapaikat Yhteistyökumppanit: kuntalaiset, seurat ja yhdistykset Seuranta: liikuntaolosuhteiden käytön kehitys, toteutetut hankkeet ja palautteet	toteutuksessa
Henkisesti ja sosiaalisesti aktivoivan ja virikkeellisen elämänsisällön inklusiivinen tuottaminen taiteesta ja kulttuuriperinnöstä, Club Renlund tapahtumatarjonta.	lapset, nuoret, työikäiset, ikäihmiset	mielenterveyden edistäminen	Vastuutaho: KHRM museo Seuranta: koettu hyvinvointi ja elämän laatu, osallistumisaktiivisuus	valmis
Kokkolan Harrastamisen Suomen mallista (KOHASU) pysyvä toimintatapa kuntaan.	lapset ja nuoret	lasten ja nuorten hyvinvointi	Vastuutaho: KOHASU-tiimi, opetuspalvelut Yhteistyökumppanit: kulttuuri- ja liikuntapalvelut, seurat, yhdistykset ja muut harrastustoiminnan järjestäjät	toteutuksessa

			Seuranta: KOHASU-toiminnan jatkuminen	
Kulttuurikasvatuksen vakiinnuttaminen ja vahvistaminen yhdessä varhaiskasvatus- ja opetuspalvelujen sekä toimijaverkoston kanssa	lapset ja nuoret	lasten ja nuorten hyvinvointi	Vastuutaho: kulttuuripalvelut Yhteistyökumppanit: varhaiskasvatus- ja opetuspalvelut, alueellinen kulttuuritoimijoiden verkosto Seuranta: kulttuurikasvatus-suunnitelman mukaisen toiminnan toteutuminen Kokkolan varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa.	Opetuspalvelut: toteutuksessa Varhaiskasvatus-palvelut: suunnittelussa
Kesäajan maksuttomien toimintojen kehittäminen eri ikäisille lapsille ja nuorille eri puolilla Kokkolaa.	lapset ja nuoret	lasten ja nuorten hyvinvointi	Vastuutaho: nuorisopalvelut Yhteistyökumppanit: kulttuuri- ja liikuntapalvelut Seuranta: toteutuneiden kesätoimintojen määrä.	toteutuksessa
Museopedagogian edutainment palveluvalikoiman aktiivinen tarjoaminen ja monipuolistaminen	lapset ja nuoret	lasten ja nuorten hyvinvointi	Vastuutaho: KHRM museo Seuranta: palveluiden käyttömäärä ja perheiden aktivoituminen	valmis
Kirjasto toimii aktiivisena tapahtumaympäristönä ja edistää kaikenikäisten lukemista, kirjallisuutta ja kulttuuria sekä tarjoaa kuntalaisille pääsyn aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin.	lapset, nuoret, työikäiset, ikäihmiset	yleinen hyvinvoinnin edistäminen	Vastuutaho: kirjastopalvelut Yhteistyökumppanit: kuntalaiset, yhdistykset, järjestöt Seuranta: kokonaislainausmäärät, fyysisten käyntien määrä, verkkokäyntien määrä, tapahtumien määrä	toteutuksessa
Kansallisen kaupunkipuiston (KKP) hoito- ja käyttösuunnitelman laatimiseen osallistuminen. KKP tarjoaa virkistysmahdollisuuksia kaupunkilaisille, se myös säilyttää kaupunkiluontoa ja rakennettua kulttuuriympäristöstä laajana, eheänä kokonaisuutena – kaupunkilaisten olohuoneena.	lapset, nuoret, työikäiset, ikäihmiset	yleinen hyvinvoinnin edistäminen	Vastuutaho: kaupunkiympäristö, sivistyskeskus, keskushallinto Seuranta: hoito- ja käyttösuunnitelman valmistuminen	valmis
Kokkolan seudun opisto tarjoaa kuntalaisille monipuolisesti erilaisia kursseja ottaen huomioon alueelliset omaleimaisuudet ja tarpeet sekä osallistuu opiston toimintaa tukeviin tapahtumiin alueella että tuottaa niitä.	lapset, nuoret, työikäiset, ikäihmiset	yleinen hyvinvoinnin edistäminen	Vastuutaho: Kokkolan seudun opisto Yhteistyökumppanit: alueilla toimivat yhdistykset ja järjestöt sekä eri alojen toimijat Seuranta: asiakaspalautteet ja kurssipalautteet. Tapahtumiin osallistumisten ja opiston omien tapahtumien määrä.	toteutuksessa
Tavoite: Kokkola-henki - Osallisuuden, yhteistyön ja yhteisöllisyyden vahvistaminen				
Ikäihmisten yksinäisyyden vähentäminen ja toimintakyvyn edistäminen tarjoamalla vapaa-ajan toimintoja ja mahdollisuuksia muiden kohtaamiseen.	ikäihmiset	mielenterveyden edistäminen/ yleinen hyvinvoinnin edistäminen/ terveelliset elintavat	Vastuutaho: kaikki ikäihmisille vapaa-ajan toimintoja tarjoavat tahot Yhteistyökumppanit: voimaa vanhuuteen työryhmä, paikallinen ja alueellinen kulttuuritoimijaverkosto Seuranta: toteutuneiden toimintojen määrä	toteutuksessa
Aktiivinen yhteistyö urheiluseurojen ja muiden liikuntaa järjestävien toimijoiden kanssa.	lapset, nuoret, työikäiset, ikäihmiset	yleinen hyvinvoinnin edistäminen	Vastuutaho: liikuntapalvelut Yhteistyökumppanit: seurat, yhdistykset ja muut liikunta-alan toimijat Seuranta: yhteistyöhankkeiden ja -verkostojen aktiivisuuden kehitys; toiminnot ja osallistujamäärät	toteutuksessa
Aktiivinen yhteydenpito kulttuuritoiminnan paikalliseen yhteistyöverkostoon sekä järjestökentän omatoimisuuden tukeminen.	lapset, nuoret, työikäiset, ikäihmiset	yleinen hyvinvoinnin edistäminen	Vastuutaho: kulttuuripalvelut Yhteistyökumppanit: kulttuurijärjestökenttä ja muut kulttuuritoimijat Seuranta: kolmannen ja neljännen sektorin kulttuuritoiminnan aktiivisuuden kehitys; toimintojen ja	toteutuksessa

			tapahtumien määrällinen kehitys ja osallistujamäärät	
Asukkaiden osallisuuden lisääminen kaupunkiympäristössä karttapohjaisilla kyselyillä, hankekohtaisilla työpajoilla ja hankkeiden suunnittelun kehittämisellä.	lapset, nuoret, työkäiset, ikäihmiset	osallisuuden edistäminen	Vastuutaho: kaupunkiympäristö Seuranta: kyselyjen ja työpajojen lukumäärät. Yhteiset maastokäynnit (lkm).	toteutuksessa
Henkisen ja kollektiivisen ankkuroitumisen vahvistaminen paikkakuntaan inklusiivisesti kulttuuriperinnön keinoin.	lapset, nuoret, työkäiset, ikäihmiset	osallisuuden edistäminen/ yleinen hyvinvoinnin edistäminen	Vastuutaho: KHRM museo Seuranta: asukasosallisuus	valmis
Yhteenkuuluvuuden ja identiteetin sekä merkityksellisen elämänsisällön, henkilökohtaisen, henkisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin tuki taiteen ja kulttuuriperinnön keinoin.	lapset, nuoret, työkäiset, ikäihmiset	yleinen hyvinvoinnin edistäminen	Vastuutaho: KHRM museo, Kokkolan seudun opisto, Lasten ja nuorten kuvataidekoulu Seuranta: koettu hyvinvointi ja elämänlaatu, osallistumisaktiivisuus	toteutuksessa
Kokkolan seudun opisto kehittää yhteisöllisyyteen kannustavaa toimintaympäristöä ja vahvistaa yhteistyötä ja verkostoa opiston toimintaa tukevien kolmannen ja neljännen sektorin toimijoiden sekä muiden sidosryhmien kanssa.	lapset, nuoret, työkäiset, ikäihmiset	osallisuuden edistäminen	Vastuutaho: Kokkolan seudun opisto Yhteistyökumppanit: yhdistykset, järjestöt ja eri alojen toimijat alueella, mm: Taito Keski-Pohjanmaa, kylä- ja kuoroyhdistykset, Kulttuurikorjaamo, Loistavaa -verkosto Seuranta: Taidepiha-projektin eteneminen rakennusvaiheeseen. Yhteistoimijoiden ja tapaamisten määrä. Yhteistyön tuloksena syntyneet kehittämisideat ja toiminnot	toteutuksessa

LAPSIYSTÄVÄLLISYYS

TOIMENPIDE	KOHDE- RYHMÄ	TEEMA	VASTUUTAHO JA SEURANTA	ETENEMINEN 2023
Tavoite: Laadukas ja turvallinen varhaiskasvatus ja opetus, joissa tarjotaan kasvun ja oppimisen tuki				
Lapsille suunnatuissa palveluissa ehkäistään kiusaamista ja edistetään yhteisöllisyyttä.	lapset	lasten ja nuorten hyvinvointi	Vastuutaho: kaikki toimialat, joilla palveluja lapsille Seuranta: seurataan kouluterveyskyselyyn avulla	toteutuksessa
Turvallisen kasvuyhteisön edistäminen varhaiskasvatuksessa erityisenä painopistealueena varhaiserityiskasvatus mm. lisäämään varhaiskasvatuksen henkilöstöä.	lapset	turvallisuuden edistäminen	Vastuutaho: varhaiskasvatuspalvelut Seuranta: kuntalaisten tyytyväisyys palveluihin mitataan varhaiskasvatuspalveluiden asiakaskyselyllä, osaavan ja pätevän henkilöstön saaminen	toteutuksessa
Ihmeelliset vuodet (TCM) -toimintamallin kehittäminen kouluilla yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa. Opettajien ryhmänhallintamenetelmän tarkoituksena on edistää lasten sosio-emotionaalista kehitystä, parantaa opettajan ja oppilaan vuorovaikutusta ja vahvistaa koulun ja kodin yhteistyötä.	lapset ja nuoret	lasten ja nuorten hyvinvointi	Vastuutaho: opetus- ja varhaiskasvatuspalvelut Yhteistyökumppanit: hyvinvointialue Seuranta: koulutettujen ohjaajien määrä (luokanopettajat ja erityisopettajat)	toteutuksessa

Yhteisöllisyyden ja turvallisuuden lisääminen kouluympäristössä nuorisotyön keinoin.	lapset ja nuoret	turvallisuuden lisääminen	Vastuutaho: nuorisopalvelut Seuranta: koulunuorisotyön piirissä olevien koulujen/oppilaiden määrä, koulunuorisotyön arviointi (nuoret, koulujen henkilökunta), koulunuorisotyön itsearviointi.	toteutuksessa
Terveellisten ruokailutottumusten edistäminen päiväkotit- ja kouluruokailussa.	lapset ja nuoret	lasten ja nuorten hyvinvointi	Vastuutaho: ruokapalvelut Seuranta: tuotetaan ruokalistan mukaista, ravitsemussuosituksiin perustuvaa koulu- ja päiväkotiruokaa, seurataan ruokailijamääriä ja hävikkiä, Jamix-menu palautejärjestelmän kautta seurataan säännöllisesti kokemusta ruoan maistavuudesta	toteutuksessa

Tavoite: UNICEFin lapsiystävällinen kunta -toimintasuunnitelman mukaisen työn jatkaminen ja statuksen säilyttäminen

Päätösten lapsiin kohdistuvien vaikutusten ennakoimiseksi ja seuraamiseksi toimialat ja vastuualueet laativat Lapsivaikutusten arvioinnin (LAVA), silloin kun päätöksellä on vaikutusta lapsen etuun ja lapsen oikeuksien toteutumiseen	lapset ja nuoret	osallisuuden edistäminen	Vastuutaho: kaikki lapsiin kohdistuvia päätöksiä tekevät viranhaltijat. Seuranta: valmistuneet lapsivaikutusten arvioinnit	toteutuksessa
Toimialat ja vastuualueet huomioivat lapsiystävällisyyden edistämisen talousarvioissaan.	lapset ja nuoret	lasten ja nuorten hyvinvointi	Vastuutaho: kaikki talousarvioita valmistelevat viranhaltijat Seuranta: lapsen oikeuksien ja lapsiystävällisyyden edistämiseen tähtäävien toimenpiteiden määrä, hyte-raksi Targetorissa	toteutuksessa
Turvallisten koulureittien edistäminen.	lapset ja nuoret	turvallisuuden edistäminen	Vastuutaho: kaupunkiympäristö, opetuspalvelut Seuranta: verkostosuunnitelmaan liittyvät hankkeet (lkm/pituus)	toteutuksessa
Lapsille ja nuorille turvallisen kaupunkiympäristön vahvistaminen.	lapset ja nuoret	turvallisuuden edistäminen	Vastuutaho: nuorisotoimi Seuranta: jalkautuvan nuorisotyön määrä (tunnit), jalkautuvassa työssä kohdattujen nuorten määrä	toteutuksessa
Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointirahaston hyödyntäminen yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Taloudellisen kynnyksen madaltaminen kulttuuri- ja liikuntatoimintaan osallistumisessa.	lapset, nuoret ja lapsiperheet	lasten ja nuorten hyvinvointi	Vastuutaho: kulttuuri- ja liikuntapalvelut, sivistystoimen hyvinvointi- ja osallisuustiimi Yhteistyökumppanit: Nuorisopassi, hyvinvointialue, järjestöt Seuranta: rahastosta myönnettyjen avustusten rahasumma, nuorten kulttuuri- ja liikuntaharrastuksia tukevien toimintamallien käyttöönotto ja edun käyttö nuorten parissa.	toteutuksessa

Tavoite: Perheiden hyvinvoinnin tukeminen

Lapset puheeksi -toiminnan jatkaminen ja kehittäminen yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa. Lapset puheeksi -työ on kehitetty tukemaan lasten ja perheiden pärjäävyyttä isoissa tai pienissä arjen muutoksissa tai vaikeuksissa.	lapset ja lapsiperheet	lasten ja nuorten hyvinvointi	Vastuutaho: varhaiskasvatus- ja opetuspalvelut Yhteistyökumppanit: hyvinvointialue Seuranta: Lapset puheeksi -menetelmäosaajien määrä sekä käytyjen Lapset puheeksi -keskustelujen määrä	toteutuksessa
Tiedotetaan lapsille ja nuorille erilaisten nikotiinituotteiden vaikutuksista terveyteen ja hyvinvointiin.	lapset, nuoret ja lapsiperheet	lasten ja nuorten hyvinvointi/ turvallisuuden edistäminen	Vastuutaho: Nuorisopalvelut, ehkäisevän päihdetyön koordinaattori Yhteistyökumppanit: Ehyt ry Seuranta: Kouluterveyskysely, päihdeavainindikaattorit	toteutuksessa

Varmistetaan koulutusten avulla, että nuorten parissa toimivilla ammattilaisilla on tietoa ja osaamista ajankohtaisista päihteisistä liittyvistä ilmiöistä.	Lapset, nuoret ja lapsiperheet	lasten ja nuorten hyvinvointi/ turvallisuuden edistäminen	Vastuutaho: Nuorisopalvelut, ehkäisevän päihdetyön koordinaattori Seuranta: Järjestetyt koulutukset	toteutuksessa
Nuorisotiloihin luodaan päihdetoimintamalli. Nuorisotiloilla on ehkäisevän päihdetyön materiaaleja. Nuorten parissa tehdään jalkautuvaa työtä.	Lapset, nuoret ja lapsiperheet	lasten ja nuorten hyvinvointi/ turvallisuuden edistäminen	Vastuutaho: Nuorisopalvelut Seuranta: Päihdetoimintamallin toteuttaminen, jalkautuvan työn toteuttaminen	toteutuksessa
Tiedotetaan päihdehaitoista ja päihdeiden käytön lopettamisen hyödyistä väestölle. Tiedottaminen mm. ehkäisevän päihdetyön viikolla, kampanjat, hyvinvointialueen palveluista tiedottaminen.	Lapset, nuoret ja lapsiperheet, työikäiset, ikäihmiset	lasten ja nuorten hyvinvointi/ yleinen hyvinvoinnin edistäminen/ terveelliset elintavat	Vastuutaho: Nuorisopalvelut, ehkäisevän päihdetyön koordinaattori, hyvinvointikoordinaattori Seuranta: Tiedottamisen toteuttaminen	toteutuksessa
Tavoite: Lasten ja nuorten aito osallistaminen				
Laaditaan lasten ja nuorten osallisuuden kehittämissuunnitelma.	lapset ja nuoret	osallisuuden edistäminen	Vastuutaho: opetus- ja nuorisopalvelut Seuranta: asiakirja ja mallinnos tuotetaan valmiiksi.	valmis
Koulujen, varhaiskasvatustilojen ja lähiliikuntapaikkojen suunnittelussa kuullaan ja osallistetaan lapsia ja nuoria. Pysyvä toimintatapa lasten ja nuorten osallistamiseksi kaupungin rakennushankkeissa.	lapset ja nuoret	osallisuuden edistäminen	Vastuutaho: kaupunkiympäristö ja sivistystoimi Seuranta: pysyvä toimintatapa lasten ja nuorten osallistamiseksi kaupungin rakennus- tai investointihankkeissa, Targetorissa osallisuuskyselyiden määrät	valmis
Lasten osallisuuden vahvistaminen ja identiteetin rakentumisen tuki taiteen ja kulttuuriperinnön keinoin, edutainment palveluvalikko	lapset	osallisuuden edistäminen/ lasten ja nuorten hyvinvointi	Vastuutaho: KHRM museo Seuranta: koettu identiteetin ja juurien rakentuminen, osallistuneiden määrä	toteutuksessa

KESTÄVÄSTI KEHITTYVÄ

TOIMENPIDE	KOHDE- RYHMÄ	TEEMA	VASTUUTAHO JA SEURANTA	ETENEMINEN 2023
Tavoite: Kestävän kehityksen ja ilmastovaikutusten huomioiminen päätöksenteossa ja resursseissa				
Kaupunki tekee kevään 2023 aikana tarvittavat päätökset ja toimenpiteet Hinku-kriteerien täyttämiseksi. Hinku-verkosto on vuonna 2008 perustettu ilmastomuutoksen hillinnän edelläkävijöiden verkosto.	lapset, nuoret, työikäiset, ikäihmiset	yleinen hyvinvoinnin edistäminen	Vastuutaho: koko kaupunkiorganisaatio Seuranta: Mittarit täydentyvät ilmastotavoitteiden hyväksymisen jälkeen	toteutuksessa
Tavoite: Ilmastotietoisuuden lisääminen ja kotitalouksien tukeminen				
Ympäristökasvatus luontokoulun avulla.	lapset ja nuoret	lasten ja nuorten hyvinvointi	Vastuutaho: kaupunkiluvitus ja opetuspalvelut Yhteistyökumppanit: Nuorisokeskus Villa Elba Seuranta: toteutuneet	toteutuksessa

			luontokoulu- ja kummiuokkapäivät (kpl)	
KEKO (Kestävä Kokkola -hanke). Hanke tuo ilmasto- ja kestävyyskasvatuksen rakenteelliseksi osaksi Kokkolan perusopetuksen toimintaa.	lapset ja nuoret	lasten ja nuorten hyvinvointi	Vastuutaho: opetuspalvelut Yhteistyökumppanit: Nuorisokeskus Villa Elba ja muut hanketoimintoihin osallistuvat tahot Seuranta: toteutuneiden hanketoimenpiteiden seuranta	toteutuksessa

TOIMIVAT TYÖMARKKINAT

TOIMENPIDE	KOHDE- RYHMÄ	TEEMA	VASTUUTAHO JA SEURANTA	ETENEMINEN 2023
Tavoite: Työllisyyden hoidon asiakastyön painopiste nuorissa ja nopeasti työhön siirtyvissä				
Nuorille suunnattujen ohjaus - ja neuvontapalveluiden ja palveluohjauksen tarjoaminen. Ohjaamo-toiminta ja etsivä nuorisotyö.	nuoret	lasten ja nuorten hyvinvointi	Vastuutaho: nuorisopalvelut Seuranta: Ohjaamo-toiminnan ja etsivän nuorisotyön asiakkuudet	toteutuksessa
Uusien palvelumallien ja alueellisen yhteistyön kehittäminen nuorten työllisyyspolkuihin.	nuoret, työkäiset	yleinen hyvinvoinnin edistäminen	Vastuutaho: työllisyyspalvelut Yhteistyökumppanit: hyvinvointialue Seuranta: Alle 25-vuotiaiden osuus työttömistä työnhakijoista vähenee vuoden 2022 tilanteesta	toteutuksessa
Tavoite: Tuemme työelämään siirtymistä myös osittain ja luomme konkreettiset toimintatavat heille, joiden työkyky ei riitä työmarkkinoille				
Hyvinvointialueen kanssa tehtävän yhteistyön tiivistäminen ja yhdistyksille myönnettävät harkinnanvaraiset avustukset.	työkäiset	yleinen hyvinvoinnin edistäminen	Vastuutaho: työllisyyspalvelut Yhteistyökumppanit: hyvinvointialue Seuranta: kuntakokeilun ja työkyvyn tiimin asiakasmäärät ja ohjaukset. Yhdistysten avustukset (summa/määrä).	toteutuksessa